Eduskunnan liikennejaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021 (HE 146/2020 vp) – Viestintäpalvelut, –verkot ja viestinnän tukeminen

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala vastaa toimivista ja turvallisista liikenne- ja viestintäyhteyksistä sekä –palveluista, jotka mahdollistavat uusien turvallisten digitaalisten palvelujen käyttöympäristön. Erityisesti kuluva vuosi on osoittanut toimivien ja turvallisten viestintäverkkojen ja digitaalisten palveluiden merkityksen koko yhteiskunnalle.

Viestintäverkkojen kapasiteetin tarve korostuu digitaalisten palvelujen ja automaation kehityksen myötä. Esimerkiksi digitalisoituva logistiikka, liikenteen automaatio, esineiden internet ja muut kehittyvät ilmiöt ja palvelut vaativat nopeampia ja tehokkaampia tiedonsiirtoyhteyksiä. Investoinnit viestintäverkkoihin tuottavatkin hyvinvointia ja kilpailukykyä koko yhteiskunnalle.

Liikenne- ja viestintäministeriön digitaalisen infrastruktuurin strategian mukaan Suomi tavoittelee viestintäyhteyksien kehittymistä vähintään Euroopan komission tavoitteiden mukaisesti, joiden mukaan vuonna 2025 kaikilla kotitalouksilla tulisi olla mahdollisuus käyttää vähintään 100 Mbit/s yhteyksiä. Yhteyden nopeus on voitava kasvattaa yhteen gigabittiin sekunnissa. Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa sitoudutaan tavoitteeseen. Nopeiden laajakaistayhteyksien tukeminen alueilla, joille yhteyksiä ei rakenneta markkinaehtoisesti, edistää alueiden välistä digitaalista yhdenvertaisuutta ja Euroopan komission laajakaistatavoitteiden saavuttamista.

Nopea laajakaista -tukiohjelmassa on myönnetty valtiontukea nopeiden laajakaistayhteyksien rakentamiskustannuksiin vuosina 2010-2019. Tukiohjelmassa on myönnetty valtiontukea yhteensä noin 70 miljoonaa euroa, minkä lisäksi hankkeita on rahoitettu kuntien ja EU:n maaseuturahaston tuella. Julkisen tuen kokonaismäärä tukiohjelmassa on arviolta 130 miljoonaa euroa. Tuki on jakautunut yhteensä 48 tuensaajalle ja niiden toteuttamille noin 190 laajakaistahankkeelle.

Vuoden 2019 loppuun mennessä tuen avulla oli rakennettu 25 000 kilometriä valokuituverkkoa. Tukiohjelman avulla nopean kiinteän laajakaistan saatavuus lisääntyy noin 120 000 kotitaloudelle, jos vielä kesken olevat hankkeet toteutuvat suunnitellussa laajuudessaan. Rakentaminen on vielä kesken noin 30 hankkeessa, joiden osalta tuen maksaminen jatkuu vuoteen 2022.

Valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen esitetyllä 5 miljoonan euron määrärahalla kyetään edistämään edistyksellisten viestintäyhteyksien rakentamista ja uusien alueiden pääsemistä kehittyvien teknologioiden piiriin. Tavoitteena on lisätä nopeiden laajakaistayhteyksien saatavuutta noin 10 000 kotitaloudelle.

Viestintäverkkojen kapasiteetin ja kattavuuden lisäksi korostuvat viestintäverkkojen toimintavarmuuden ja turvallisuuden merkitys. Tietoturvaa koskevien puutteiden tai kyberhyökkäysten aiheuttamat viestintäverkkojen toimintahäiriöt voivat aiheuttaa koko maan laajuista haittaa. Tämän osalta Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tärkeänä, että Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskuksen toimintakykyä kehitetään jatkuvasti suhteessa muuttuvaan toimintaympäristöön.

Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskukselle esitetyllä 2,34 milj. euron lisärahoituksella kyetään kehittämään koko yhteiskunnan kyberhäiriöhallintaa. Lisärahoitus kohdistuu ensisijaisesti Kyberturvallisuuskeskuksen toimialaosaamisen vahvistamiseen ja vakavien tietoturvaloukkausten ympärivuorokautiseen havainnointiin. Toimialojen, kuten liikenne-, rahoitus-, energia- tai terveydenhuoltosektorin, riittävä tukeminen vaatii Kyberturvallisuuskeskukselta toimialakohtaisen ymmärryksen syventämistä. Lisäresursseilla mahdollistetaan tilannekuvan jatkuva tuottaminen ja analysointi kunkin toimialan tarpeet huomioiden. Kyberturvallisuuskeskuksen ympärivuorokautisella reagointi- ja havainnointikyvyllä mahdollistetaan uhkien arviointiin ja vaikutusten hallintaan liittyvät toimet nopeammin ja nykyistä merkittävästi matalammalla kynnyksellä. Tämä heijastuu suoraan yhteiskunnalle aiheutuvien vahinkojen suuruuteen.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää lisäksi erittäin tärkeänä, että kyberturvallisuusvalmiuden kehittämiseen ja kyberturvallisuutta koskevaan koordinaatioon osoitetaan resursseja. Eri yhteiskunnan sektoreita kattavaa kyberturvallisuusvalmiuden kehittämistä koskevaa työtä johtaa Liikenne- ja viestintäministeriöön sijoitettu kyberturvallisuusjohtaja. Kyberturvallisuusjohtajan vastuulla on laatia kansallinen kyberturvallisuuden kehittämisohjelma, jolla parannetaan kyberturvallisuutta niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla kaikilla hallinnonaloilla. Kyberturvallisuuden kehittämisohjelman tehokas täytäntöönpano ja toiminnan jatkuvuuden turvaaminen edellyttävät rahoitusta vuosille 2021-2023. Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että toimintaan (kyberturvallisuuskoordinointi) osoitettujen resurssien leikkaaminen ei ole perusteltua. Jos yhteiskunnan digitalisoituvien palveluiden tietoturvallisuutta halutaan aidosti parantaa, on siihen osoitettava riittävät taloudelliset resurssit.

Olli Lehtilä
Neuvotteleva virkamies

Aino Koskinen
Erityisasiantuntija

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi